

Socialdemokraternas förslag till drift- och investeringsbudget för 2016

2015-10-02

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Våra viktigaste reformer i korthet	3
Socialdemokraternas budgetförslag	5
Förutsättningar	5
Budgetprocessen i Värmdö kommun	6
Kommungemensamt	7
Kommunfullmäktige	9
Överförmyndarnämnden	10
Kommunstyrelsen	11
Utbildningsnämnden	14
Kultur- och fritidsnämnden	17
Socialnämnden	19
Vård- och omsorgsnämnden	21
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden	25
Tekniska nämnden	26
Näringslivsnämnden	28
Bilaga 1. Budgeten i siffror	29
Bilaga 2. Socialdemokraternas förslag till beslut i sammanfattning	31
Bilaga 3. Statliga satsningar i budgetpropositionen 2016	36

Sammanfattning

Värmdö är en fantastisk kommun att leva i, men vi saknar inte utmaningar. Lärartätheten är låg, lärarbehörigheten likaså. Många föräldrar väljer att placera sina barn i andra skolor än de kommunala. Barn i behov av stöd får inte rätt förutsättningar att nå sina mål. Det påverkar även elever som lär sig fortare. Vi vill att alla elever ska utvecklas till sin fulla potential.

I årets budget skapar vi ett offensivt reformutrymme. Vi kan därför prioritera tre gånger mer i Värmdös skolor än Värmdömoderaterna. Alla investeringar är finansierade, krona för krona.

Socialdemokraterna är skolpartiet i Värmdö. Vi investerar tre gånger mer än Värmdömoderaterna för fler lärare, ökade resurser och kompetenshöjning. Vi vill vända elevflykten och ge alla elever rätt att lyckas i skolan.

Vi höjer skolpengen till grundskolan med hela 6 procent, 50 procent mer än Värmdömoderaterna. Vi investerar dubbelt så mycket i ramhöjning till förskola, fritids och pedagogisk omsorg och tre gånger mer i tilläggsbelopp och grundsärskola. I Alliansens förslag får dessa verksamheter de facto betala för grundskolesatsningen. Vårt budgetförslag motsvarar 55 fler lärartjänster. Alliansens skattesänkning på 5 öre motsvarar ett Hubba Bubba-tuggummi, 2 kronor i månaden.

Verksamheterna för Värmdös äldre och funktionsnedsatta får 15 miljoner kronor till fler händer i omsorgen, bättre vårdkvalitet för personer med demensdiagnos och ökade resurser till funktionsnedsatta. Värmdömoderaterna avsätter 0 kronor. Vi föreslår också gratis broddar till alla över 65 år, avgiftsfritt trygghetslarm och en "hålla hand"-garanti för att ingen i Värmdös äldrevård ska behöva dö ensam.

Kommunens mest utsatta medborgare som socialtjänsten ansvarar för, får med vårt förslag 8 miljoner kronor. Alliansen tillför 1 miljon kronor.

Även om alla Socialdemokraternas förslag (utom två) i förra årets budget röstades ned, kan vi ändå konstatera att många förslag från förra årets budget har blivit verklighet, till exempel 500 nya hyresbostäder och att Kyrkskolan ska bli F-6.

Årets Alliansbudget är en utpräglad moderatbudget: en överflödig skattesänkning och alla extra pengar går enbart till nämnder som styrs av Värmdömoderater, inte något annat alliansparti.

Vår budget visar tydligt på skillnaderna mellan de politiska alternativen i Värmdö.

Den socialdemokratiska fullmäktigegruppen

Våra viktigaste reformer i korthet

Kommunstyrelsen

- **Social investeringsfond**, 2 miljoner kronor.
- **Infrastrukturstöd skärgården**, 1 miljon kronor.
- **Flyktingsamordnare**, 0,3 miljoner kronor.

Utbildningsnämnden

- **Investeringar i lärare och mer resurser till skolan**, 26 mnkr.
- **Investeringar i en jämlik skola- Bättre elevstöd**, 5 mnkr.
- **Investeringar i elevers utveckling, välmående och trygghet** (bättre fritids, skolmat och skolskjuts), 3,7 mnkr.

Kultur och fritid

- **Konstgräsplan** (11-manna) och **spontanidrottsplats** anläggs i centrala Gustavsberg, 9 mnkr.
- **Gustavsbergs industri- och designhistoria** ska göras **tillgänglig**, 0,4 mnkr.
- **Kommunala kulturskolans avgifter sänks**, 0,8 mnkr.

Socialnämnden

- **Kvalitativa insatser och fler handläggare**, 8,6 miljoner kronor.
- **Mini-Maria** och **Värmdöpolarna** får 200 000 kronor vardera för verksamhetsutveckling.

Vård- och omsorgsnämnden

- **Investeringar i äldre, funktionsnedsatta och omsorgspersonal**, 14,7 miljoner.
- **Gratis trygghetslarm** och **gratis broddar** till alla över 65 år.
- **Hålla hand-garanti**: i Värmdös vård ska ingen dö ensam.

Tekniska nämnden

- **Upprustning av skolor och skolgårdar**, 20 miljoner kronor.
- **Fler infartsparkeringar** för bilar och cyklar.
- Fortsatt **utbyggnad av gång- och cykelvägar**.
- **Äventyrslekpark vid Ösby träsk, äventyrsbana vid Vita grindarna på Djurö, klätterlek vid Grisslinge havsbad och ytterligare lekpark**, 10,7 miljoner kronor.
- **Laddstolpar** för elbilar.

Näringslivsnämnden

- **Matcha** funktionsnedsatta och arbetslösa som har försörjningsstöd till **subventionerade jobb** i kommunen, frivilliga föreningar eller företag.
- **Sommarjobbsgaranti** för unga.
- **Stärkt vuxenutbildning** i Värmdö.

Socialdemokraternas budgetförslag

Förutsättningar

Socialdemokraterna är skolpartiet i Värmdö. Därför fortsätter vi att prioritera skolan i våra budgetförslag, 2016 är inget undantag. Vi kraftsamlar också kring kommunens övriga kärnverksamheter: äldreomsorg och socialtjänsten. Totalt uppgår våra reformer och investeringar i våra medborgare till drygt 63 miljoner kronor - 44 miljoner kr mer än Allians för Värmdö. Av dessa står skolan för 35 miljoner, vård- och omsorgsnämnden för nästan 15 miljoner kronor samt socialnämnden för 9 miljoner kronor.

Vårt budgetförslag är fullt finansierat och vi gör det bland annat på följande sätt:

- Vi gör andra prioriteringar än Alliansen inom flera nämnder för att lyfta våra kärnverksamheter, framför allt har vi anpassat kommunstyrelsens, kultur- och fritidsnämndens och näringslivsnämndens budgetar efter högre ambitioner på andra områden.
- Vi beräknar en mer realistisk befolkningsutveckling än kommundirektören, vilket betyder att kommunens skatteintäkter ökar med minst 10 miljoner kronor. Det är en intäkt som är opåverkad av kostnader i nämnderna eftersom de redan är beräknade på en avsevärt högre befolkningsprognos.
- Vi lägger ihop volym- och konjunkturreserverna till en samlad reserv och budgeterar 12 miljoner kronor till tidigare underfinansierade nämnder. Av reserven destinerar vi dessutom 10 miljoner kronor att sökas av socialnämnden vid behov.
- Vi budgeterar inte kostnader för "Kulturfabriken" som inte uppstår 2016. Det är kostnader som kommer senare och ska därför inte fonderas i förväg. Totalt innebär det 5 miljoner kronor.
- I övrigt ser vi socialdemokrater goda möjligheter att effektivisera den centrala förvaltningen för att istället lägga resurser på verksamheterna närmare medborgarna. Därför föreslår vi ett besparingsbeting på 5 miljoner kronor.
- Gustavsbergsbadet AB har ett uppdrag att över tid minska sitt beroende av driftsbidrag från kommunen. Vi anslår för 2016 inte längre ett på förhand definierat driftsbidrag för att täcka verksamhetens behov. I stället ska bidraget ges till dess moderbolag, Kivab, som vid årets slut i sin tur ger driftsbidrag till Gustavsbergsbadet, efter kvittningar av vinster/förluster i övriga dotterbolag (Värmdö Hamnar AB och Värmdö Bostäder AB). Besparing för skattebetalarna cirka 4 mnkr.
- På grund av de stora utmaningarna och behoven av investeringar i Värmdös skolbarn och äldre, lämnar vi skattesatsen oförändrad i år, på 19,93 kronor.

Budgetprocessen i Värmdö kommun

Budgetprocessen lider även i år av ett demokratiskt underskott. Facknämnderna har liksom förra året fått kommundirektörens förslag till budget på remiss för yttrande men nämndernas behandling av budgeterna är bara formalia eftersom de inte ges möjlighet att äska medel innan kommundirektörens förslag läggs. Nämnderna har inte heller i uppdrag att analysera vilka konsekvenser budgetförslaget har för nämndens verksamhet. Nämndernas roll som granskare och beredningsorgan för kommunfullmäktige har därmed satts ur spel i den beslutsprocess som är avgörande för all verksamhet: budgetprocessen.

Kommungemensamt

Förslag till beslut (Alliansens förslag inom parantes)

1. (1) Den kommunala skattesatsen fastställs till 19,93 för år 2016, vilket innebär en oförändrad skattesats jämfört med 2015.
2. (2) De direktiv för nämndernas verksamhet som redovisas under respektive nämnd i budgetdokumentet fastställs i enlighet med Socialdemokraternas förslag.
3. (3) Nämnderna ges i uppdrag att upprätta detaljbudget och i denna besluta om effektmål.
4. (4) Budgetregler godkänns i enlighet med bilaga 5, med socialdemokraternas ändring av sista meningen under rubriken "Startbidrag" till "Startbidrag utbetalas endast till förskolor i kommundelar där kapacitet saknas."
5. (5) Respektive nämnd bemyndigas att inom ramen för sin budget bevilja bidrag till organisationer inom sitt verksamhetsområde med uppräknings med högst 1 %, om inget annat anges.
6. (6) Investeringsbudgeten fastställs för år 2016 med i förekommande fall anslagsbindning på objektsnivå i enlighet med bilaga 6, justerat med Socialdemokraternas ändringar under respektive nämnd.
7. (7) Projektbudget för Gustavsbergsprojektet i enlighet med bilaga 6b godkänns med Socialdemokraternas ändringar under kommunstyrelsen.
8. (8) Samtliga nämnder uppmanas att inom ramen för respektive ansvarsområden aktivt medverka i utvecklingen av Gustavsbergsprojektet.
9. (9) Taxor och avgifter fastställs för kommunens verksamheter i enlighet med bilaga 8, justerat med Socialdemokraternas ändringar under respektive nämnd.
10. (10) Reavinster som skapats genom försäljning av kommunal mark och andra fasta tillgångar får inte användas till finansiering av kostnader i den kommunala driftsbudgeten utan ska antingen användas till nya investeringar eller till minskning av kommunens ackumulerade skuld.
11. (11) Kommunstyrelsen har under år 2016 rätt att nyupplåna, d v s öka kommunens låneskuld hos kreditinstitut, till en sammanlagd skuld om maximalt 2 350 mnkr.
12. (12) Kommunstyrelsen har under år 2016 rätt att omsätta lån, d v s låna upp belopp motsvarande de lån som förfaller till betalning under år 2016.
13. (13) Kommunstyrelsen har rätt att ha en checkräkningskredit för koncernen om 100 mnkr, dvs en sänkning med 50 mnkr.
14. (14) Kommunen ingår borgen, såsom för egen skuld, för Värmdö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 416 miljoner kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader (detta beslut kan bli föremål för revidering för det fall att försäljning av del av Kivabs aktier i Värmdö Bostäder AB fullföljs).
15. (15) Värmdö kommun tillför Kommuninvest inför år 2016 en utökad medlemsinsats om 20 miljoner kr, i syfte att stärka Kommuninvests förutsättningar att kunna möta skärpta regler från EU.

16. Värmdö kommun tillför Kivab (koncernbolaget) driftsbidrag för att vid årets slut efter koncernutjämnning ge nödvändigt driftbidrag till Gustavsbergsbadet AB, uppskattningsvis 5 mnkr.
17. En konjunktur- och volymreserv om 25 mnkr anvisas, varav 10 mnkr ska reserveras till socialtjänsten och användas efter särskilt beslut i socialnämnden.
18. Infrastruktursatsning för en levande skärgård. Stödet höjs med 1 mnkr till 7,6 mnkr.

Kommunfullmäktige

Värmdö kommun tar initiativ till en parlamentarisk beredning med anledning av FN:s nya utvecklingsmål, klimattoppmötet i Paris och regeringens hållbarhetsstrategi. Beredningen ska formulera ny vision och mål på området samt indikatorer som följs upp i en årlig hållbarhetsredovisning. Sveriges kommuner har redan pekats ut som centrala i genomförandet av de internationella målen. Värmdö kan inta en ledande position genom att under 2016, över blockgränserna, påbörja ett framåtsyftande arbete. För initial utredning och analys av förvaltningen anslås 0,2 mnkr.

Förslag till beslut

19. (16) Kommunfullmäktiges, valnämndens och revisionens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunfullmäktige till netto 6,6 mnkr.
20. Genomföra en parlamentarisk beredning av nya hållbarhetsmål för Värmdö, 0,2 mnkr.

Överförmyndarnämnden

På grund av ökande behov av gode män, behöver nämnden kompenseras, kostnad 0,45 mnkr.

Förslag till beslut

21. (17) Överförmyndarnämndens budget fastställs fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under överförmyndarnämnden till netto 2,66 mnkr.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har en central roll för att kommunen utvecklas på ett positivt sätt. Här finns ansvaret för en god detaljplanering, för strategiska investeringar och ansvaret att säkerställa att nämnder och styrelser fungerar och fullgör sina uppgifter.

Samhällsplanering

Potentialen för en god samhällsutveckling är stor i vår kommun. Vi lever i en fantastisk skärgårdsmiljö med både tätort som har stolt historia och glesbygd vid skog och hav. Utmaningar saknas inte. Vi behöver samhällsplanera klokt för fler bostäder och arbetsplatser. Möjligheterna att kunna röra sig både inom kommunen och vidare måste utvecklas med god kollektivtrafik och ett modernt vägnät.

Vår målsättning är uttalad, det behöver byggas ordentligt med hyresrätter och antalet arbetsplatser måste bli fler så att färre behöver pendla. Då får fler tid över till annat än arbetspendling och påfrestningen på miljön minskar. Det genererar mer liv i vårt samhälle dygnet om och vi, kommunen, blir mindre av en sovstad. Därför vill vi prioritera upp arbetet med detaljplaner. Hemmestatorp och "Sveviatomten" är strategiskt belägna områden som ligger nära kollektivtrafikstråket. Vi vill starta detaljplaneläggning för dessa omgående.

Ekobacken, som det tidigare fanns så stolta planer för, har plansprängts och sen lämnats åt sitt öde. Vi vill se ambitionen om ett företagsområde med klimatinriktad företagsamhet, visningspark samt återvinningscentral förverkligas. Projektet kan med fördel utökas med återbruksverksamhet.

Klimatfond

Vi vill se att kommunen satsar på klimatsmarta investeringar. Därför föreslår vi att en klimatinvesteringsfond inrättas. Kommunstyrelsen ges i uppgift att börja använda miljökriterier samt "vita jobb"-kriterier vid upphandlingar. Uppföljnings- och utvärderingsarbetet behöver skärpas upp. Vi vill bredda miljöbokslutet med en hållbarhetsredovisning.

Lekparker och mötesplatser

Ett levande samhälle förutsätter trevliga mötesplatser av olika slag. Bristen på lekparker i vår kommun är något som kommunen ofta kritiserar för. Offentliga miljöer som är attraktiva skapar möten mellan människor, en starkare vi-känsla. Under flera års tid har viktiga satsningar som varit planerade på detta område, skjutits upp. Årets budgetförslag utgör tyvärr inget undantag. Vi vill bygga äventyrslekparken vid Ösby och vi föreslår dessutom att gångpromenaden från Farstavikens inre ut till Kalsongberget ska anläggas nu. Det är två viktiga satsningar som är efterlängtade.

Grönområden

För att kunna växa långsiktigt klokt och balanserat krävs också att beslut om var vi inte ska bygga och exploatera, områden med viktiga miljö- och naturområden. Redan för ett par år

sedan tog kommunen ställning för naturreservat som inte förverkligats ännu. Vi vill säkerställa att så sker genom att i ett första steg låta fyra angivna områden bli naturreservat.

Mark och lokaler

Kommunen behöver ta en mer aktiv roll och bli bättre på att investera i strategiska markområden för framtida behov.

Social investeringsfond

I Värmdö finns alltför många som inte får stöd och hjälp i tid. Ofta är det först när problemen blir påtagliga som insatser görs. Kommunen behöver inleda arbetet med sociala investeringar, särskilt i unga år. Det är en vinstaffär för kommunen, både mänskligt och ekonomiskt, och för den enskilde kan insatserna vara skillnaden mellan utanförskap och möjligheten att förverkliga sina drömmar. Vi vill inrätta en social investeringsfond som kommunstyrelsen ansvarar för, ur vilken såväl kommunförvaltningen som frivilligorganisationer kan äska medel.

Den sociala investeringsbudgeten kan bland annat inrymma arbete med:

- informationsprojekt för att få fler familjehem, jourhem, kontaktfamiljer, ledsagare och gode män i kommunen,
- plan för att bekämpa barnfattigdom,
- satsningar på inflytande för barn och unga, (ex återinrätta ungdomsparlamentet),
- sociala kriterier vid upphandlingar.

Bostadsförmedlingen

Värmdös bostadsförmedling avskaffades för ett par år sedan. I avtalet som tecknades med Stockholms bostadsförmedling skrevs in att köande från Värmdös kö skulle behålla sin kötid i fem år. Vi vill säkerställa att kötiden kvarstår även därefter och föreslår därför att avtalet ska förhandlas om.

Gustavsbergsprojektet

Delprojekt som inte är beroende av pågående detaljplanearbete och parallella uppdrag, vill vi tidigarelägga och sätta högsta fart med. Det gäller genomförandet av strandpromenaden från Fastavikens hamn till Kalsongberget och äventyrslekparken vid Ösby träsk.

Effektiviseringar och besparingar

Kommundirektören får i uppdrag att genomföra effektiviseringar inom den centrala kommunala förvaltningen för att uppnå besparingar på 5 mnkr.

Kommunens checkkredit sänks från 150 mnkr till 100 mnkr. Besparing på helår bedöms uppgå till 0,5 mnkr.

Förslag till beslut

22. (18) Kommunstyrelsens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunstyrelsen till netto 154,05 mnkr.
23. (19) Kommunstyrelsen bemyndigas att förvärva fastigheter inom en ram om 40 mnkr i enlighet med reglemente.
24. Inrätta en social investeringsfond. För ändamålet avsätts 2 mnkr.
25. Inrätta en klimatinvesteringsfond. För ändamålet avsätts 1 mnkr.
26. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utveckla Ekobackens företagsområde i enlighet med tidigare gemensamma ambitioner, med klimatinriktad företagsamhet, visningspark, återvinningscentral med tillägg av återbruksverksamhet. I samband med detta ska regeringen uppvaktas för att Värmdö ska kunna delta i nyindustrialiseringsstrategins fokus på bruksorter. I investeringsbudgeten tydliggörs att återvinningscentral ska etableras på Ekobacken (inte i Kil), 44 mnkr i ytterligare avsättning för ändamålet omallokeras.
27. Detaljplanelägga Hemmestatorp och den sk. "Sveviatomten" för bostäder, arbetsplatser och samhällsnytta (infartsparkering, ÅVS mm.)
28. Verkställa naturreservatsplanens fyra prioriterade projekt; Sandhamn, Holmviksskogen/Kvarnsjön/Knuts hav, Eriksbergsskogen och Ekedalsskogen. För detta tillförs erforderliga investeringsmedel för att öka takten.
29. Bygga en äventyrslekpark vid Ösby och en "träpromenad" från Farstavikens inre till Kalsongberget.
30. Avsätta medel för ökad flykting-/volontärsamordning, 0,2 mnkr.

Utbildningsnämnden

Resan mot framtiden börjar i förskolan och skolan. Varje barn har rätt att utvecklas till sin fulla potential. Vi inte där än. Därför krävs investeringar i framtidens förskola och skola. Lärande, likvärdighet och långsiktighet är grundpelare i vår skolpolitik. Värmdös skolor ska karaktäriseras av ett lustfyllt, kreativt lärande av god kvalitet, där alla elever möts av höga förväntningar oavsett deras bakgrund. Vi satsar 34,7 miljoner mer än kommundirektörens förslag till budget.

Investering i lärarna och mer resurser till skolan

Nyckeln för en framgångsrik skola är skickliga och engagerade lärare. Tillräckliga ekonomiska resurser är inte allt, men ger en grundförutsättning för rektorerna att rekrytera och behålla sin personal.

Höjda lärarlöner och uppräknig av skolpeng och tilläggsbelopp

Vi investerar i höjda lärarlöner, mindre klasser och mer kunskap. Genom att varje elev tidigt får med sig grunderna, utvecklas basen för att utvecklas i andra ämnen senare under skolgången. För att alla elever ska ges likvärdiga möjligheter att lyckas i skolan höjer vi den ordinarie skolpengen för förskola, grundskola, grundsärskola och fritids. Totalt räknar vi upp med 24,3 miljoner kronor, jämfört med KF:s budget 2015.

- Förskolans peng höjs med 2 %, motsvarande 2,7 miljoner kronor
- Grundskolans skolpeng höjs med 6 %, motsvarande 19,2 miljoner kronor
- Grundsärskolans resurser höjs med 3 %, motsvarande 0,8 miljoner kronor
- Pedagogisk omsorgspeng höjs med 2%, motsvarande 0,3 miljoner kronor
- Fritidshemmens peng höjs med 2 %, motsvarande 0,9 miljoner kronor
- Höjt tilläggsbelopp med 3%, motsvarande 0,4% miljoner kronor

Behörighetsgivande satsning

Vi vill öka andelen utbildade förskollärare från dagens 25% (riket 45%), andelen fritidspedagoger på fritidshemmen från dagens 11% (51% riket) och andelen behöriga grundskolelärare från dagens 80% (88% riket). För detta avsätter vi 0,7 miljoner kronor som också innehåller fortsatt kompetensutveckling inom IT i undervisningen.

Pedagog Värmdö - förskolans och skolans utvecklingsnav

För att möta behovet av ett ökat kollegialt lärande och undervisningsutveckling får utbildningsnämnden i uppdrag att inrätta Pedagog Värmdö som ska vara den samlande arenan för förskollärares och lärares kompetens- och metodutveckling. Pedagog Värmdö ska vara tillgänglig för såväl fristående som kommunala huvudmän. För ändamålet avsätts 1 miljoner kronor.

Investeringar i en jämlik skola med bättre elevstöd

Alla elever ska ges likvärdiga möjligheter att lyckas i skolan. Elever i Värmdö får inte det stöd som skolorna bedömer att de behöver. Samtidigt når lärare och personal sitt kompetenstak. Vi

behöver ta tillvara individens alla förmågor. Vi förstärker budgeten med till särskilt stöd via skolpengen i förskola, grundskolan och fritids, en central elevhälsa och resurspool samt en kompetenssatsning för lärare och elevassistenter, vi räkar upp tilläggsbeloppet med 2% . Vi anammar även kommundirektörens förslag på 6,4 miljoner i satsningar inom grundskola och gymnasieskola för nyanlända flyktingars studier, samt det ekonomiska utrymme som skapas för åtgärder för ungdomar som inte går i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan och som inte fyllt 20 år.

Central elevhälsa och resurspool

Det finns stora behov av extra kompetens inom elevhälsa och specialpedagogik i förskolor och skolor som kan inkallas efter behov. Därför avsätter vi extra resurser för uppbyggnad av en central elevhälsa och resurspool med kompetenser som till exempel specialpedagog, kurator, logoped och psykolog som utformas efter verksamheternas behov. För ändamålet avsätts 3 miljoner kronor.

Kompetenssatsning för lärare och resurspersoner

Vi investerar i en förstärkt kompetenssatsning för lärare, fritidspersonal och resurspersoner kring arbete med och undervisning av barn i behov av stöd. För ändamålet avsätts 2,0 miljoner kronor.

Investeringar i elevers utveckling, välmående och trygghet

Vi ser skolan som en central mötesplats där barn och ungdomars lärande står i centrum. Men skolan är också platsen deras sociala, demokratiska och allmänna utveckling till ansvarstagande människor äger rum. Därför prioriterar vi en fritids, skolmåltider samt en bra skolskjuts i årets budget.

Fritids

Fritidshemmen har under en längre tid dragits med stora barngrupper med låg personaltäthet. Vi avsätter extra medel för högre personaltäthet och ökad kvalitet i fritidshemmen. Utöver det gynnas fritidshemmen av regeringens satsning. Kvaliteten på fritids ska stärkas i samverkan med föreningar i vår kommun. Det ska leda till en mer aktiv fritid efter skolan. För ändamålet avsätts 0,7 miljoner kronor.

Skolmat

För att skapa bättre förutsättningar för god inläring och prestation och orka en lång dag, avsätter vi 1 miljon kronor i en särskild satsning på god och hälsosam skolmat.

Satsning på skolskjuts

Vi väljer också att förstärka budgeten med 2 miljoner kronor för att förbättra skolskjutsen för funktionsnedsatta, glesbygdselever samt barn med behov av skolskjuts efter fritids så att fler föräldrar ges möjlighet till ett aktivt yrkesliv och barnen en säker och miljövänlig transport till och från skolan.

Handlingsplaner för giffria förskolor och skolor

Vi vill även genomföra handlingsplaner för giffria förskolor och skolor. Utöver detta ska handlingsplaner för energieffektiviseringsåtgärder upprättas i förskolor och skolor.

Statliga utbildningssatsningar i budgetpropositionen 2016

- Lågstadielyftet 9 mnkr.
- Lärarlöner 7,5 mnkr.
- Högre personaltäthet och ökad kvalitet i fritidshem 1,8 mnkr.
- Fortbildningsinsats specialpedagogik.
- Matematiklyft och läslyft.
- Satsning på skolbibliotek.

Förslag till beslut

31. (20) Utbildningsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under utbildningsnämnden till netto 1 126,50 mnkr.
32. (21) Peng och ersättningar fastställs för verksamheter inom nämndens ansvarsområden enligt bilaga 7, med ändringar enligt socialdemokraternas förslag: skolpeng och tilläggsbelopp höjs för förskolan (2%), grundskolan (6%), grundsärskolan (3%), pedagogisk omsorg (2%), fritidshem (2%) samt tilläggsbelopp (3%), 24,3 mnkr.
33. Avsätta 5 mnkr till central elevhälsa och resurspool samt kompetenssatsning för lärare och elevassistenter.
34. Inrätta utvecklingsnavet Pedagog Värmdö. För ändamålet avsätts 1 mnkr.
35. Göra behörighetsgivande satsningar samt förstärka budgeten för fortsatt kompetensutveckling kring IT i undervisningen i förskola och grundskola med 0,7 mnkr.
36. Utveckla fritidsverksamhet i samverkan med kultur-, fritids-, natur- och idrottsföreningar för en mer aktiv fritid efter skolan. För ändamålet avsätts 0,7 mnkr.
37. Avsätta 1 mnkr för bättre skolmat och frukost.
38. Förbättra skolskjutsen för funktionsnedsatta, glesbygdselever samt barn med behov av skolskjuts efter fritids, anslag 2 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Värmdö har ett rikt idrotts- och kulturliv med många utövare. Den tillgången vill vi förstärka och utveckla. Det ska vara lätt att röra på sig och hitta någon fysisk aktivitet som passar inom rimligt avstånd. Det ska vara möjligt att utöva kulturell verksamhet i kommunens olika delar. Värmdös många föreningar gör viktiga insatser för värmdöborna. Vi vill utöka samarbetet med föreningslivet och tillsammans lösa gemensamma samhällsutmaningar.

Inventering av lokaler och investering i ytor

Tillgång till ändamålsenliga lokaler och idrottsytor är en nyckel för föreningslivets verksamhet. Vi vill därför inventera kommunala lokaler och anläggningar samt föreningars behov. Då kan vi matcha utbud och efterfrågan bättre. Inventeringen, som behöver ta hänsyn till kommunens befolkningsökning och utvecklingsplaner, ska efter samråd med föreningslivet utmynna i en lokal- och anläggningsstrategi.

För att skapa bättre möjligheter till fotbollsträning och rörelse i centrala Gustavsberg, kommer en 11-mannakonstgräsplan och en spontanidrottsplats att påbörjas under 2016, samtidigt som befintliga fotbollsplaner med naturgräs bibehålls.

Ekvallen är en viktig plats för idrotten i centrala Gustavsberg. Vi är positiva till kommunens framtida förvärv av Ekvallen. Vi ser också behov av att avsätta medel för renoweringar.

Förbättrad vardagsmotion för alla

Vardagsmotion och spontanidrott måste vara lättillgängligt för alla, oavsett kön, ålder och funktionsförmåga. De funktionsnedsatta har svårast att få till en god vardagsmotion. Vi vill därför utveckla dessa möjligheter. Kostnad 0,2 mnkr.

Vi vill bygga fler utegym i kommunen. Först ut är Djurö. Investering: 0,6 mnkr.

Vi vill under 2016 även återuppta arbetet med ett idrottspolitiskt program för Värmdö.

Utveckling av forum för kultur och den lokala historien

Kultur har en allmänmänsklig och demokratisk betydelse. Genom kultur tränas alla våra sinnen och ger oss både utmaningar och insikter. I Värmdö är våra kulturtraditioner inom design och porslin starka och högst levande.

Kulturhuset i Gustavsbergs hamn ska bli ett samlande nav och en viktig mötesplats. Kultur- och fritidsnämnden har tyvärr inte haft något inflytande över den mest omfattande kultursatsningen i vår tid. Vi kommer därför att verka för ökad politisk styrning av Kulturhuset. De fem miljoner som kommundirektören har avsatt för Kulturhuset 2016 kommer inte att ha budgetkonsekvenser förrän 2017. Vi sänker därför ramen med det beloppet. Till budget 2017 kommer vi att avsätta resurser för att kompensera höjda hyror för verksamheten i det nya Kulturhusets lokaler.

Ramförstärkning på 2 mnkr för Konsthallen, Gurraberg och e-böcker, med mera, ligger däremot med i vårt budgetförslag.

Vi föreslår att Porslinsmuseet kompletteras med en utvecklad industri- och designhistorisk del. Det finns ett stort kulturhistoriskt värde i att använda det gamla torkhusets lokaler i en sådan utveckling. Vår gemensamma historia inom kultur, design och industri är värd att visas upp för turister, elever och allmänhet. Det ska ske i samverkan med aktörer inom och utanför kommunen. I det sammanhanget vill vi också bland annat utveckla en kulturstig mellan Gustavsbergs hamn och Hålludden samt en kulturstig inom Gustavsbergs centrala delar. För ändamålet avsätts 0,4 mnkr.

Sänkta trösklar och avgifter

Vi vill sänka trösklarna för barns och ungdomars deltagande i kultur och idrott. Därför föreslår vi en sänkning med deltagaravgifterna till den kommunala kulturskolan med 0,8 mnkr. Nämnden uppdras ta fram en modell för att barn från mindre bemedlade familjer ges en möjlighet till en aktiv fritid. Vi avsätter även medel för gratis lovaktiviteter för barn- och ungdomar 0,1 mnkr.

Skola och fritid

God fysisk och psykisk hälsa påverkar hur våra elever mår och presterar i skolan. Skolor och föreningar ska därför uppmuntras att utveckla sin samverkan och samplanering. För ändamålet avsätts 0,3 mnkr. I utbildningsnämndens budget finns 0,7 mnkr för samma ändamål.

Statliga kultur- och fritidssatsningar i budgetpropositionen 2016

- Sänkta avgifter för kommunal musikskola.
- Ökat statligt stöd till idrott med inriktning på barn och ungdomsidrotten samt insatser för satt underlätta etableringen av nyanlända.

Förslag till beslut

39. (22) Kultur- och fritidsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kultur- och fritidsnämnden till netto 117,6 mnkr.
40. (23) Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att påbörja uppförandet av en 11-mannakonstgräsplan och spontanidrottsplats i centrala Gustavsberg under 2016, totalt 9 mnkr.
41. Uppföra utegym på Djurö, 0,6 mnkr.
42. Möjliggöra gratis lovaktiviteter för barn- och ungdomar, 0,1 mnkr.
43. Avsätta 0,4 mnkr för tillgängliggöra Gustavsbergs kultur-, industri-, och designhistoria.
44. Genomföra en satsning på funktionsnedsatta, 0,2 mnkr.
45. Genomföra en sänkning av avgifterna till den kommunala kulturskolan, 0,8 mnkr
46. Genomföra samverkan mellan föreningar och skolor för en aktiv fritid. 0,3 mnkr.

Socialnämnden

Social trygghet för alla är stommen i ett välfärdssamhälle. Tyvärr har inte alla möjligheten att leva ett anständigt liv i det välmående Värmdö. Förekomsten av barnfattigdom och öppet tiggeri är exempel på det.

Under flera år har socialnämnden varit kraftigt underfinansierad. Socialförvaltningen har inte kunnat garantera alla invånare det yttersta skydd som de har rätt till. Och de förebyggande insatserna har varit otillräckliga, därför behöver förebyggande insatser prioriteras i betydligt högre grad. Vi föreslår därför att Värmdö i likhet med andra kommuner inrättar en så kallad social investeringsfond som föreslås ligga under kommunstyrelsen.

Bostäder till alla är ett självklart krav för att skapa social trygghet. Socialdemokraterna har därför tecknat en överenskommelse med Allians för Värmdö om att sälja en minoritetspost av Värmdö Bostäder. Det ska frigöra resurser för bättre underhåll och fler bostäder.

Det yttersta skydds nätet består av försörjningsstöd och socialtjänstens insatser, där omsorgen om barn och unga ska ha en mycket framträdande plats. För detta behövs kompetens och resurser. Den som hamnar i en krissituation måste kunna få hjälp, annars riskerar fler att hamna i permanent utslagning och utanförskap. Det innebär stora mänskliga och samhällsliga kostnader.

Socialekreterare ägnar dessvärre en betydande del av sin arbetstid åt att hitta billiga insatser och behandlingar. Naturligtvis ska vi vara kostnadsmedvetna, men för billiga insatser riskerar att försämra kvaliteten. Kostnadsjakten kan leda till beslut av kortsiktig karaktär och värmdöbor som far illa när de uppfattar att kommunen inte är beredd att ge seriös stöttning.

I Värmdö saknas tyvärr förutsättningar för att ge alla behövande en rättssäker behandling och adekvata insatser. Mot den bakgrunden höjer vi ramen i socialnämnden med totalt 9 miljoner kronor, utöver budgetförslaget från kommundirektören.

För att komma till rätta med underfinansieringen och minska risken för kortsiktiga besparingsåtgärder inom Socialnämnden destinerar vi dessutom 10 miljoner kronor av volym- och konjunkturreserven till socialtjänsten. Reserven ska kunna användas efter särskilt beslut i socialnämnden (och ska således inte vara beroende av beslut i andra instanser).

Särskild satsning på handläggare i socialtjänsten

Men några få extra handläggare kan socialtjänsten spara miljoner. Det visar bland annat ett pilotprojekt i Gävle. Under 2013 anställde socialtjänsten där fem (5) handläggare i ett projektteam. Då fick socialekreterarna mer tid för direktkontakter, både med bidragstagarna och med varandra, och större möjligheter att bygga personliga kontaktnät med viktiga samarbetsmyndigheter, som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det särskilda teamet lyckades 2013–2014 avsluta ett drygt hundratal ärenden, trots att 80 procent av klienterna varit bidragsberoende i över ett år. Fyra hade levt på försörjningsstödet i över tio år.

Socialdemokraterna föreslår en liknande satsning i Värmdö. Vår bedömning är att tre särskilda handläggare bör anställas, utöver de rekryteringar som i dagsläget pågår för att klara personalförsörjningen på socialförvaltningen. Denna satsning ryms inom den ramhöjning om totalt 9 miljoner kronor som vi föreslår.

Manlig kurator

Alltför många tonårspojkar och unga män har frågor och problem som de behöver ventileras. Dessvärre har ungdomsmottagningen inte längre en manlig kurator. Det har lett till att killar och unga män inte söker sig till ungdomsmottagningen i samma utsträckning. Vi föreslår att en sådan tjänst inrättas igen.

Resursförstärkning till Mini-Maria

Mini-Maria är en öppen mottagning för ungdomar som har problem med alkohol eller droger och drivs tillsammans med landstinget. Trots stora planer har verksamheten fått väldigt begränsade öppettider och resurser. Socialdemokraterna föreslår en anslagshöjning på 200 000 kronor för höjd kvalitet och bättre öppettider.

Resursförstärkning till Värmdöpolarna

Värmdöpolarna är en viktig del av kommunens förebyggande och uppsökande arbete. Ett viktigt arbete är rekryteringen av så kallade Minipolare. Socialdemokraterna föreslår en förstärkning av resurserna till det arbetet och allmän verksamhetsutveckling. Kostnad: ca 0,2 mnkr.

Statliga satsningar i budgetpropositionen 2016

- Höjd barndel i riksnormen för försörjningsstöd, 0,8 mnkr.

Förslag till beslut

47. (24) Socialnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under socialnämnden till netto 172,4 mnkr.
48. Avsätta 8 mnkr för kvalitativa insatser och särskilda handläggare i socialtjänsten.
49. Inrätta en tjänst som manlig kurator vid ungdomsmottagningen, 0,6 mnkr.
50. Utveckla Mini-Marias och Värmdöpolarnas verksamhet. För ändamålet avsätts 0,2 mnkr vardera, totalt 0,4 mnkr.

Vård- och omsorgsnämnden

Omsorgen om våra gamla tillhör kommunernas kärnverksamhet. De som har byggt upp vårt samhälle och vår välfärd ska få en värdig ålderdom. Vi socialdemokrater ser många goda exempel i Värmdös äldreomsorg, men också flera stora utmaningar.

Nämnden ansvarar även för lagstyrda insatser riktade till personer med funktionsnedsättning. Lagen om särskilt stöd och service (LSS) säger att människor med funktionsnedsättningar ska få det stöd som behövs för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Det handlar egentligen om självklarheter, men är det inte i vardagen. Även på det här området finns stor utvecklingspotential i Värmdö.

Våra verksamheter redovisar kontinuerligt stora underskott. Personalen är hårt ansträngd. Vi har rekryteringsproblem, både bland verksamhetspersonal och biståndsbedömare. Administration äter upp tid som skulle kunna gå till vård och omsorg. Det saknas platser på äldreboenden. Det saknas gruppboenden. Det saknas korttidsboenden. Äldre män och kvinnor plågas av ensamhet och otrygghet i hemmet, men erbjuds bara mer och mer hemtjänst. Hemtjänstutförare stressar för att hinna servera måltider på 15 minuter. Vår biståndsbedömning för särskilt boende saknar rättssäkra kriterier. Vi blir allt fler äldre i Värmdö och vi lever allt längre. I takt med den utvecklingen blir vi också multisyka med stora vårdbehov som följd. Föräldrar till funktionsnedsatta barn, har svåra förutsättningar för att få vardagspusset att gå ihop.

I vår budget för 2016 investerar vi därför för att möta dessa utmaningar, för vårt samhälles mest utsatta, de äldre och funktionsnedsatta. Tillsammans med regeringens investeringar för fler händer i omsorgen, stöd till utbildningsinsatser bland personal och stöd till organisationer som jobbar med funktionsnedsättningsfrågor, har vi kraftfulla förslag för att vända utvecklingen och ge en stabil plattform för framtiden.

Äldre

Höjd peng för demensdiagnos på somatisk avdelning

I dag har många som bor på särskilda boenden någon form av demensdiagnos. I dagens pengsystem ges bara extra ersättning om det finns en särskilt anpassad demensplats. Men avsevärt många fler har en demensdiagnos. Det här är ett systemfel. Dementia kräver ökad omvårdnad. Det kostar, oavsett om det finns en särskilt anpassad avdelning eller ej. Därför anslår vi extra medel för att täcka verksamheternas behov. Kostnad: 3,9 mnkr.

Nya äldreboenden i Gustavsberg

Enligt Värmdöstatistiken kommer andelen äldre (80+) att öka med drygt 60 procent på tio år. Våra särskilda boenden är fulla och människor tvingas bo hemma med full hemtjänst längre än vad som är mänskligt och ekonomiskt försvarbart. Värmdö har idag ca 230 platser i sina

vårdboenden. En prognos från 2011 som antagits av fullmäktige säger att vi behöver bygga ytterligare 160 nya platser fram till år 2021, dvs. inom de närmaste sju åren.

Rättssäker biståndsbedömning

Äldrenämnden i Värmdö har ingen insyn i biståndsbedömningen för att få plats på våra vårdboenden. Värmdö saknar ett grundläggande styrdokument som preciserar kriterier för en sådan bedömning. Revisorerna kritiserar att likvärdiga ärenden har olika bedömningsnivåer. Vi vill undvika risken för att biståndsbedömningen anpassas till tillgängliga vårdplatser, inte till faktiska vårdbehov.

Skrota minuthetsen och inför behovsbaserad hemtjänst

Värmdö beviljar 15 minuter i måltidshjälp. Det är förstås en helt omöjlig ram. I tidmätningshetsen förväntas utförarna dessutom redovisa varje minut och motivera om tiden tar längre tid eller om insatsen går snabbare. När något akut händer måste utföraren få godkänt för att kunna utföra den tiden annars riskerar den att nekas ersättning i efterhand. Tidmätningen orsakar stress hos både äldre och personal. Systemet skapar omfattande administration för beställaren (kommunen) och utföraren. Vi vill att brukaren själv ska disponera sin tid i samråd med sin hemtjänst. I vår egen hemtjänst ska personalen var mer delaktig. Då utnyttjar vi våra gemensamma, knappa resurser mer effektivt. Allt fler kommuner lämnar nu den minutreglerade hemtjänsten och inför en behovsbaserad segmentering, till exempel Upplands Väsby och Landskrona, som nu har kommit tillrätta med sina mångmiljonunderskott. Vi räknar med en besparing på cirka 3 mnkr.

Inrätta äldreombudsman

En ombudsman för äldrefrågor ska följa upp synpunkter och klagomål från medborgarna för att uppmärksamma brister och lämna förslag till förändringar, stödja och hjälpa anhöriga i kontakter med kommunen samt för att oberoende granska och hjälpa kommunens förvaltning med stöd, information och rådgivning. Kostnad: 0,5 mnkr.

Personalen

Investeringar i omsorgspersonal

Värmdös vårdpersonal är en av våra viktigaste och mest värdefulla personalresurser. Många sliter hårt, de flesta är kvinnor, de flesta har deltidsarbete. Sjukskrivningstalen är höga och det kroppsliga slitaget är hårt. Många blir utbrända i förtid. Lönerna halkar alltid efter. Vi tycker det är dags att säga att den här gruppens arbete är värt mer, mer än vad den vanliga "marknaden" är beredd att betala. De behöver känna samma förtroende, tillit och uppskattning som lärarna. Därför nöjer vi oss inte med en 1-procentig uppräknings av löneutrymmet, utan dubblar det till 2 procent. Kostnad: 3,9 mnkr.

Funktionsnedsättning

Mer pengar till funktionsnedsättningsområdet

Den kroniska underbudgeteringen blev tydlig i och med flytten från socialnämnden. Nämndens stora underskott inom området går inte att hantera enbart genom effektiviseringar. Därför höjer vi ramen. Kostnad: 6,9 mnkr.

Inrätta en ombudsman för funktionsnedsättningsfrågor

En ombudsman för "funkisfrågor" ska följa upp synpunkter och klagomål från medborgarna för att uppmärksamma brister och lämna förslag till förändringar, stödja och hjälpa anhöriga i kontakter med kommunen samt för att oberoende granska och hjälpa kommunens förvaltning med stöd, information och rådgivning. Kostnad för halvtidstjänst: 0,25 mnkr.

Nytt gruppboende

I dag har vi stora kostnader för köpta platser på gruppboenden i andra kommuner. Förvaltningen bedömer att ungefär hälften av dessa placeringar skulle kunna ske i Värmdö - om vi bara hade tillräckligt med gruppboendestäder. Därför vill vi skyndsamt bygga ytterligare ett boende, liknande det i Västra Mörtnäs, med 8-10 platser. Det ökar dessutom livskvaliteten för de boende och deras anhöriga genom minskat antal besöksresor.

Bygg till korttidsplatser på Kullsvedsskolan

Samlokalisering med skolan skapar trygghet för barnen och mer rationellt personalutnyttjande.

Säkerhet, trygghet och delaktighet

Hålla hand-garanti

Ingen som är i Värmdös vård i livets slutskede ska behöva dö ensam utan någon som förmedlar mänsklig värme och kontakt. Därför inför vi en hålla handen-garanti för höjd kvalitet av vård i livets slutskede. Det betyder inte att det måste vara personal som håller den döendes hand. Det måste finnas tillräckliga resurser och rutiner för att i tid kunna meddela anhöriga eller frivilliga. Kostnad 0,84 mnkr.

Avgiftsfritt trygghetslarm

Allt fler äldre bor kvar hemma för att det inte finns tillräckligt många alternativ att bo i en social miljö. Många äldre är ensamma, vilket kan skapa otrygghet, ångest och oro. För dessa är trygghetslarmet en nödvändig livlina. Att vara trygg i sitt hem när man blir äldre ska inte vara en ekonomisk fråga. Därför föreslår vi slopad egenavgift för trygghetslarm. Kostnad: 1,1 mnkr.

Gratis broddar till alla över 65 år

Varje år skadas 25 000-30 000 personer i Sverige i fallolyckor vintertid så allvarligt att de måste uppsöka sjukhus - i genomsnitt 1-2 personer per 1 000 invånare. För Värmdös del motsvarar

det 40-80 personer. Risken att skadas ökar med stigande ålder. I åldersgruppen 65 år och äldre ökar risken till 5-6 personer per 1 000 invånare. Forskningsresultat i Sverige, Finland och USA visar att genom att använda halkskydd, så minskar risken att falla med en tredjedel. Det är en samhällsekonomisk vinst att minimera fallolyckorna. Individuellt innebär det höjd livskvalitet. Såväl Haninge som Huddinge erbjuder kostnadsfria halkskydd till sina seniorer. Utdelning sker tillsammans med information, genom förebyggande och uppsökande verksamhet och via träffpunkter. Kostnad: 0,2 mnkr.

Internetutbildning för alla över 65 år

Det digitala utanförskapet kan brytas genom att öka tillgängligheten på internet. Projektet ska ske i samarbete med den sociala ekonomin som behöver hjälp med lokaler. Kostnad: 0,1 mnkr.

Statliga satsningar i budgetpropositionen 2016

- Höjd kvalitet inom äldreomsorgen, ökad trygghet för de äldre och förbättrade förutsättningar för en jämställd, likvärdig och jämlik äldreomsorg. Värmdös andel: ca 6 mnkr.

Förslag till beslut

51. (25) Vård och omsorgsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under vård- och omsorgsnämnden till netto 427,39 mnkr.
52. (26) Pengen för somatisk avdelning inom särskilt boende höjs med 50 kr dygn med tillägg av socialdemokraternas förslag om kompensation för höjda vårdbehov av demenspatienter på somatisk avdelning, totalt 3,9 mnkr att fördelas i dygnspeng.
53. (27) Peng fastställs för särskilt boende, demensdagvård, hemtjänst, bostadsgrupp LSS, servicebostad LSS samt daglig verksamhet inom omsorgen för funktionsnedsatta enligt bilaga 7, med justeringar i enlighet med socialdemokraternas förslag om förändrat hemtjänstsystem och höjningar som redovisas under vård- och omsorgsnämnden.
54. Brukaravgiften för trygghetslarm slopas, 1,1 mnkr.
55. Program för gratis broddar till alla över 65 år tas fram, 0,2 mnkr.
56. Äldreombudsman och "funkisombudsman" inrättas, 0,75 mnkr.
57. Höja kvaliteten i den palliativa vården, 0,84 mnkr.
58. Nya särskilda boenden byggs i Gustavsberg för att möta behovet av minst 160 platser till 2021.
59. Nytt gruppboende om 8-10 platser byggs i kollektivtrafiknära läge. Kullsvedsskolan byggs ut med korttidsplatser.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnamnden

Vi socialdemokrater prioriterar framtidsfrågor, därför sätter vi miljön i centrum. Lokalt – nära människor, företag och organisationer – kan vi göra skillnad. Det ska vara lätt att göra rätt.

En utmaning för samhället är att minska kemikalieanvändningen. Vi vet inte fullt ut effekterna av alla miljöstörande ämnen som används. Men vi vet att konsekvenserna är stora och oönskade. Därför vill vi satsa resurser på att utveckla kommunens tillsyn på kemikalieområdet. Vi vill att Värmdö ska vara ledande inom giftfri vardag (bl.a. förskolor och skolor).

VA-utbyggnaden i kommunen ska prioriteras och ytterligare satsningar göras på inventeringen av enskilda avlopp för att minska utsläppen till Östersjön.

Det är viktigt att kommunen anstränger sig för att vässa servicen för sina medborgare. Ett professionellt bemötande, korrekt och effektiv behandling av bygglov och tillstånd för enskilda VA-lösningar är ett viktigt fokus för nämnden.

Vi socialdemokrater vill fortsätta att värna strandskyddet och bevara värdefull natur.

Vi förlänger den mycket uppskattade och viktiga rådgivningen för enskilda avlopp och hållbart byggande.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnamnden ges i uppdrag att utarbeta en lokal handlingsplan för giftfri vardag med betoning på kommunens tillsyn på kemikalieområdet. För detta avsätts 0,1 mnkr.

Förslag till beslut

60. (28) Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnamndens budget fastställs till netto 7,6 mnkr. I ramen ingår projektmedel för att utarbeta en lokal handlingsplan för giftfri vardag.
61. Avsätta 1 mnkr för att fortsätta rådgivning för enskilda avlopp och hållbart byggande.

Tekniska nämnden

I ett växande Värmdö behövs en fungerande infrastruktur. Det gäller framkomligheten på våra vägar, bra kollektivtrafik och resor till övriga delar av regionen.

Det är viktigt att se sambandet mellan boende, arbete och service. För det krävs goda kommunikationer. Värmdö har en fantastisk potential med sin natur, skärgård och kulturhistoria. Men geografin och naturen innebär också utmaningar. Tillgänglighet och framkomlighet är avgörande för en god livsmiljö och en positiv utveckling för Värmdö.

Infartsparkeringar

Situationen vid våra infartsparkeringar är ansträngd. Vi måste fortsätta att prioritera utbyggnaden av infartsparkeringar för både bilar och cyklar. Möjligheten att resa kollektivt är central för Värmdös utveckling. Den kommer att bli allt viktigare i takt med att Värmdö växer. Allt resande kommer inte att kunna ske med växande biltrafik. Trafikverkets prioriteringar för vägtrafiken i framtiden kommer att vara för kollektiv- och nyttotrafik. Värmdö kommun måste ta ansvar för att göra kollektivresandet så enkelt som möjligt. Vi behöver därför uppföra och/eller teckna avtal för fler infartsparkeringar samt utarbeta en plan för cykelparkeringar utmed kollektivtrafiknätet. Nämnden uppdras också att hantera att förbättra underhållet av egna infartsparkeringar.

Laddstolpar

I vår klimatinvesteringsbudget anslås 1 miljon kronor för att placera ut 10 stycken laddstolpar för elfordon och 5 snabbladdstolpar. Snabbladdstolparna föreslås att sättas upp i samarbete med en kommersiell aktör som står för hela investeringen, men en mindre kommunal investering kan behövas, t.ex. för markförberedelser.

Hållbart båtliv

Värmdö ska vara ledande inom levande skärgård, med en kraftfull VA-utbyggnad men också med smartare miljölösningar till sjöss. Vi initierade projektet "Hållbart båtliv" och ser stora möjligheter att utveckla konceptet. Därför föreslår vi bland annat att tekniska nämnden ges medel för mobil latrintömningsstation i skärgården.

Återvinning och återbruk

Vi vill öka återvinning och återbruk genom satsningar på fler insamlingsställen och bredare verksamhet, ökad resurseffektivitet och återbruk vid återvinningscentralerna. Nämnden ges i uppdrag att under året utarbeta ett program för detta liksom ett "adoptionsprogram" för återvinningsstationerna. Det möjliggör för föreningar att, mot en ersättning, tar hand om en ÅVS för minskad nedskräpning och för att säkerställa att sorteringen följs.

Lekplatser

Vi vill satsa på vackra utemiljöer och attraktiva lek- och mötesplatser. Vi föreslår en tidigareläggning av en äventyrslekpark vid Ösby träsk och träpromenaden från Farstavikens inre

del till Kalsongberget. Vi avsätter även medel för en äventyrspark vid Vita grindarna på Djurö samt investeringsmedel för ytterligare en lekpark i kommunen. Nämnden ges i uppdrag att i samverkan med kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnden utarbeta ett lekplatsprogram.

Ljussättning

Klok ljussättning åstadkommer många mervärden, bl a ökat trygghet och trivsel, bättre trafiksäkerhet och minskad energiförbrukning. Vi vill höja takten i omställningen till mer kostnads- och klimateffektiva belysningsarmaturer.

Upprustning av skolgårdar och trafiksäker miljö

En stimulerande lärmiljö ger bättre studieresultat och verkar positivt för elevhälsan. Därför investerar regeringen 2,2 mnkr i utomhusmiljöer och 1,5 mnkr i inomhusmiljöer. Därutöver investerar vi totalt 20 mnkr på en upprustning av förskolors och skolors utomhusmiljöer, 15 mnkr utöver kommundirektörens förslag. Vi vill fortsätta trafiksäkerhetsarbetet vid våra skolor. Lemshaga Akademi får ökad säkerhet med gång- och cykelvägen som Trafikverket bygger från Charlottendal till Ingaröbron. I samband med det arbetet vore det rationellt att planera för en säkrare trafiklösning för busstrafik, lämning och hämtning av skolbarn.

Förslag till beslut

62. (29) Tekniska nämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under tekniska nämnden till netto 25,4 mnkr. I ramen ingår 0,1 mnkr för underhåll av lekplatser och 0,1 för "adoptionssystem" av ÄVS.
63. (30) Tekniska nämnden bemyndigas att genomföra reinvesteringar i kommunens lokaler inom en ram om 35 mnkr.
64. Upprustning av förskolor/skolor, upprustning av utemiljön vid förskolor/skolor samt avlämningsplatser och parkeringar vid dessa, investeringsmedel tillförs om 20 mnkr.
65. Äventyrspark vid Ösby träsk, äventyrsbana vid Vita Grindarna på Djurö, klätterlek vid Grisslinge samt ytterligare en lekpark. För ändamålet avsätts 10,7 mnkr i investeringsbudgeten.
66. Uppföra och/eller teckna avtal för fler infartsparkeringar samt utarbeta en plan för cykelparkeringar utmed kollektivtrafiknätet.
67. Investeringsmedel tillförs för laddstolpar/snabbladdstolpar, belysningsarmatur och ljussättningsprojekt (t ex Runda Huset, Kvarnberget och Farstavikens norra strand).

Näringslivsnämnden

Ju fler som jobbar desto bättre kan välfärden och Värmdö bli. Socialdemokraterna vill bidra till att fler startar och driver företag och få fler arbetstillfällen i kommunen. I den Affärsplan Värmdö för företagande i Värmdö som vi lanserade under 2014 visar vi hur infrastrukturen kan stärkas och näringslivskontakterna förbättras genom en aktiv och näringslivsorienterad politik i dialog med näringslivet. Färre ska pendla ut ur kommunen för att arbeta. Och för dem som pendlar vill vi förbättra kommunikationerna och servicen i kollektivtrafiken.

Särskilt viktigt är att unga som vill ut i arbetslivet ska få göra det snabbt, eller få utbildning som leder till arbete. Men många ungdomar har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Vi vill därför investera i sommarjobb under skoltiden, varva utbildningen med praktik och skapa matchning så att fler kommer rätt i sina yrkesval. Kommunen behöver också bli bättre på att utveckla och samordna kompetensutveckling och insatser för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Därför vill vi se satsningar på vuxenutbildningen och insatser för att ge dem som står längst ifrån arbetsmarknaden vägar in i arbete (vi vill införa en variant av den så kallade Sigtunamodellen). Vi ska helt enkelt investera i människors vilja och möjlighet till egen försörjning.

En vuxenutbildning av hög kvalitet

Kommunens vuxenutbildning, Komvux Värmdö, behöver stärkas så att kompetensutveckling och arbetsmarknadsinriktade satsningar samordnas (t.ex. lärlingsutbildning, Komvux, Värmdö Matchning, yrkeshögskoleutbildningar, mm). Kostnad: 0,8 mnkr.

En bättre matchning för jobb

Den som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet eller funktionsnedsättning ska kunna matchas till ett jobb inom kommun, näringsliv eller ideell förening med delvis subventionerade tjänster. Denna modell har visat goda resultat, bland annat för att den efter bara några år har gett minskade kostnader för kommunen. Detta ska alltså främst ske inom ramen för kommunens arbete med arbetsmarknad, integration med Värmdö Matchning som bas. En del av ramförstärkningen ska gå till detta ändamål.

Sommarjobbsgaranti i Värmdö

Till sommaren 2016 ska Värmdö kommun införa en sommarjobbsgaranti som ger alla unga i åldrarna 15-17 som söker möjligheten att få ett sommarjobb. Ett sommarjobb är ofta det första och bästa sättet att få in en fot på arbetsmarknaden. Cirka hälften av dem som söker sommarjobb får jobb genom kommunen. Med vårt förslag bör antalet som får sommarjobb fördubblas och vi bedömer därför att ramhöjningen bör räcka till för att alla som söker kan få sommarjobb. Kostnad: 1,2 mnkr.

En kraftfull näringslivsstrategi

Värmdö har fantastiska förutsättningar och kan - med rätt idéer och fokus - bli en av Sveriges mest attraktiva kommuner att driva företag i. Men det kräver ett strategiskt förhållningssätt. Näringslivsnämnden har inlett ett arbete med en näringslivsstrategi men det saknas ordentliga konsekvensanalyser för att få bästa möjliga beslutsunderlag för fler företag och arbetsplatser. Detta analysarbete finansieras inom föreslagen ram.

Högskoleverksamhet i Värmdö

Förvaltningen ges i uppdrag att inventera vilka högskoleverksamheter som är möjliga att etablera i Värmdö i syfte att samverka med och utveckla det lokala näringslivet. Uppdraget finansieras inom föreslagen ram.

Statliga satsningar i budgetpropositionen 2016

- Kunskapslyft med fler utbildningsplatser på komvux/yrkesvux, yrkeshögskola och folkhögskola, motsvarande cirka 1,2 mnkr för Värmdö

Förslag till beslut

68. (31) Näringslivsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under näringslivsnämnden till netto 38,3 mnkr.
69. Erbjuder en sommarjobbsgaranti, 1,2 mnkr.
70. Stärker den kommunala vuxenutbildningen, 0,8 mnkr.
71. Inför bättre jobbmatchning för personer som uppbär försörjningsstöd, 3,0 mnkr inom ramen för den av kommundirektören föreslagna ramhöjningen.

Bilaga 1. Budgeten i siffror

	KF 2015	K-dir 2016	Allians 2016	S 2016
KF Kommunfullmäktige mm.	-6,60	-6,40	-6,40	-6,60
ÖFN Överförmyndarnämnd	-2,19	-2,21	-2,66	-2,66
KS Kommunstyrelse	-151,70	-162,60	-162,72	-154,05
UN Utbildningsnämnd	-1 059,80	-1 091,80	-1 103,83	-1 126,50
KFN Kultur och fritidsnämnden	-112,60	-120,80	-120,82	-117,60
SN Socialnämnd	-161,10	-163,40	-164,36	-172,40
VON Vård och omsorgsnämnd	-390,90	-412,70	-412,65	-427,39
BMHN Bygg, miljö och hälsoskyddsnämnd	-7,70	-6,50	-6,55	-7,60
TN Teknisk nämnd	-27,50	-25,20	-25,39	-25,40
NLN Näringslivsnämnd	-27,30	-36,30	-36,47	-38,30
Nämndernas nettokostnader	-1 947,39	-2 027,91	-2 041,84	-2 078,50
Pensionskostnader	-40,00	-43,20	-43,20	-43,20
Infrastrukturstöd skärgård	-6,50	-6,60	-6,60	-7,60
Framtidens Gustavsberg	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50
Intern ränta	50,50	47,00	47,00	47,00
Statsbidrag maxtaxa och kvalitetsbidrag	19,60	19,60	19,60	19,60
Fastighetsskatt och övriga kostnader	-1,00	-2,00	-2,00	-2,00
Övriga intäkter	0,00	1,00	1,00	1,00
Koncernbidrag Kivab fvb Gustavsbergsbadet AB	-9,80	-9,00	-9,00	-5,00
Centralt avsatt utrymme, volymer	-14,00	-22,00	-21,90	-10,00
Centralt avsatt utrymme, konjunktur	-13,00	-15,00	-15,00	-15,00
Riskpremie fastigheter	20,00	20,00	20,00	20,00
Effektivisering central administration	0,00	0,00	0,00	5,00
Verksamhetens nettokostnader	-1 943,09	-2 039,61	-2 053,44	-2 070,20
Kommunalskatt	1 862,90	1 970,10	1 963,20	1 980,10
Skatteväxling hemsjukvård	0,00	2,00	2,00	2,00
Inkomstutjämningsbidrag	13,80	20,10	20,10	20,10
Kostnadsutjämningsbidrag	94,90	100,30	100,30	100,30
Regleringsposten	3,70	-9,70	-9,70	-9,70
Strukturbidrag	4,20	4,30	4,30	4,30
Kommunal fastighetsavgift	93,70	91,90	91,90	91,90
LSS-utjämnings	-45,80	-40,10	-40,10	-40,10
Summa skatter och utjämningsystem	2 027,40	2 138,90	2 132,00	2 148,90
Finansiella intäkter	5,50	5,50	5,50	5,50
Finansiella kostnader	-44,00	-44,00	-44,00	-44,00
Summa finansnetto	-38,50	-38,50	-38,50	-38,50
Årets resultat exkl VA och RH	45,81	60,79	40,06	40,20

Bilaga 2. Socialdemokraternas förslag till beslut i sammanfattning

(Alliansens förslag inom parantes)

Kommungemensamt

1. (1) Den kommunala skattesatsen fastställs till 19,93 för år 2016, vilket innebär en oförändrad skattesats jämfört med 2015.
2. (2) De direktiv för nämndernas verksamhet som redovisas under respektive nämnd i budgetdokumentet fastställs i enlighet med Socialdemokraternas förslag.
3. (3) Nämnderna ges i uppdrag att upprätta detaljbudget och i denna besluta om effektmål.
4. (4) Budgetregler godkänns i enlighet med bilaga 5, med socialdemokraternas ändring av sista meningen under rubriken "Startbidrag" till "Startbidrag utbetalas endast till förskolor i kommundelar där kapacitet saknas."
5. (5) Respektive nämnd bemyndigas att inom ramen för sin budget bevilja bidrag till organisationer inom sitt verksamhetsområde med uppräkningshögt 1 %, om inget annat anges.
6. (6) Investeringsbudgeten fastställs för år 2016 med i förekommande fall anslagsbindning på objektsnivå i enlighet med bilaga 6, justerat med Socialdemokraternas ändringar under respektive nämnd.
7. (7) Projektbudget för Gustavsbergsprojektet i enlighet med bilaga 6b godkänns med Socialdemokraternas ändringar under kommunstyrelsen.
8. (8) Samtliga nämnder uppmanas att inom ramen för respektive ansvarsområden aktivt medverka i utvecklingen av Gustavsbergsprojektet.
9. (9) Taxor och avgifter fastställs för kommunens verksamheter i enlighet med bilaga 8, justerat med Socialdemokraternas ändringar under respektive nämnd.
10. (10) Reavinster som skapats genom försäljning av kommunal mark och andra fasta tillgångar får inte användas till finansiering av kostnader i den kommunala driftsbudgeten utan ska antingen användas till nya investeringar eller till minskning av kommunens ackumulerade skuld.
11. (11) Kommunstyrelsen har under år 2016 rätt att nyupplåna, d v s öka kommunens låneskuld hos kreditinstitut, till en sammanlagd skuld om maximalt 2 350 mnkr.
12. (12) Kommunstyrelsen har under år 2016 rätt att omsätta lån, d v s låna upp belopp motsvarande de lån som förfaller till betalning under år 2016.
13. (13) Kommunstyrelsen har rätt att ha en checkräkningskredit för koncernen om 100 mnkr, dvs en sänkning med 50 mnkr.
14. (14) Kommunen ingår borgen, såsom för egen skuld, för Värmdö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 416 miljoner kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader (detta beslut kan bli föremål för revidering för det fall att försäljning av del av Kivabs aktier i Värmdö Bostäder AB fullföljs).

15. (15) Värmdö kommun tillför Kommuninvest inför år 2016 en utökad medlemsinsats om 20 miljoner kr, i syfte att stärka Kommuninvests förutsättningar att kunna möta skärpta regler från EU.
16. Värmdö kommun tillför Kivab (koncernbolaget) driftsbidrag för att vid årets slut efter koncernutjämnning ge nödvändigt driftbidrag till Gustavsbergbadet AB, uppskattningsvis 5 mnkr.
17. En konjunktur- och volymreserv om 25 mnkr anvisas, varav 10 mnkr ska reserveras till socialtjänsten och användas efter särskilt beslut i socialnämnden.
18. Infrastruktursatsning för en levande skärgård. Stödet höjs med 1 mnkr till 7,6 mnkr.

Kommunfullmäktige

19. (16) Kommunfullmäktiges, valnämndens och revisionens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunfullmäktige till netto 6,6 mnkr.
20. Genomföra en parlamentarisk beredning av nya hållbarhetsmål för Värmdö, 0,2 mnkr.

Överförmyndarnämnden

21. (17) Överförmyndarnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under överförmyndarnämnden till netto 2,66 mnkr.

Kommunstyrelse

22. (18) Kommunstyrelsens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunstyrelsen till netto 154,05 mnkr.
23. (19) Kommunstyrelsen bemyndigas att förvärva fastigheter inom en ram om 40 mnkr i enlighet med reglemente.
24. Inrätta en social investeringsfond. För ändamålet avsätts 2 mnkr.
25. Inrätta en klimatinvesteringsfond. För ändamålet avsätts 1 mnkr.
26. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utveckla Ekobackens företagsområde i enlighet med tidigare gemensamma ambitioner, med klimatinriktad företagsamhet, visningspark, återvinningscentral med tillägg av återbruksverksamhet. I samband med detta ska regeringen uppvaktas för att Värmdö ska kunna delta i nyindustrialiseringsstrategins fokus på bruksorter. I investeringsbudgeten tydliggörs att återvinningscentral ska etableras på Ekobacken (inte i Kil), 44 mnkr i ytterligare avsättning för ändamålet omallokeras.
27. Detaljplanelägga Hemmestatorp och den sk. "Sveviatomten" för bostäder, arbetsplatser och samhällsnytta (infartsparkering, ÅVS mm.)
28. Verkställa naturreservatsplanens fyra prioriterade projekt; Sandhamn, Holmviksskogen/Kvarnsjön/Knuts hav, Eriksbergsskogen och Ekedalsskogen. För detta tillförs erforderliga investeringsmedel för att öka takten.
29. Bygga en äventyrslekpark vid Ösby och en "träpromenad" från Farstavikens inre till Kalsongberget.
30. Avsätta medel för ökad flykting-/volontärsamordning, 0,2 mnkr.

Utbildningsnämnden

31. (20) Utbildningsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under utbildningsnämnden till netto 1 126,50 mnkr.
32. (21) Peng och ersättningar fastställs för verksamheter inom nämndens ansvarsområden enligt bilaga 7, med ändringar enligt socialdemokraternas förslag: skolpeng och tilläggsbelopp höjs för förskolan (2%), grundskolan (6%), grundsärskolan (3%), pedagogisk omsorg (2%), fritidshem (2%) samt tilläggsbelopp (3%), 24,3 mnkr.
33. Avsätta 5 mnkr till central elevhälsa och resurspool samt kompetenssatsning för lärare och elevassistenter.
34. Inrätta utvecklingsnavet Pedagog Värmdö. För ändamålet avsätts 1 mnkr.
35. Göra behörighetsgivande satsningar samt förstärka budgeten för fortsatt kompetensutveckling kring IT i undervisningen i förskola och grundskola med 0,7 mnkr.
36. Utveckla fritidsverksamhet i samverkan med kultur-, fritids-, natur- och idrottsföreningar för en mer aktiv fritid efter skolan. För ändamålet avsätts 0,7 mnkr.
37. Avsätta 1 mnkr för bättre skolmat och frukost.
38. Förbättra skolskjutsen för funktionsnedsatta, glesbygdselever samt barn med behov av skolskjuts efter fritids, anslag 2 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden

39. (22) Kultur- och fritidsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under kultur- och fritidsnämnden till netto 117,6 mnkr.
40. (23) Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att påbörja uppförandet av en 11-mannakonstgräsplan och spontanidrottsplats i centrala Gustavsberg under 2016, totalt 9 mnkr.
41. Uppföra utegym på Djurö, 0,6 mnkr.
42. Möjliggöra gratis lovaktiviteter för barn- och ungdomar, 0,1 mnkr.
43. Avsätta 0,4 mnkr för tillgängliggöra Gustavsbergs kultur-, industri-, och designhistoria.
44. Genomföra en satsning på funktionsnedsatta, 0,2 mnkr.
45. Genomföra en sänkning av avgifterna till den kommunala kulturskolan, 0,8 mnkr
46. Genomföra samverkan mellan föreningar och skolor för en aktiv fritid. 0,3 mnkr.

Socialnämnden

47. (24) Socialnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under socialnämnden till netto 172,4 mnkr.
48. Avsätta 8 mnkr för kvalitativa insatser och särskilda handläggare i socialtjänsten.
49. Inrätta en tjänst som manlig kurator vid ungdomsmottagningen, 0,6 mnkr.
50. Utveckla Mini-Marias och Värmdöpolarnas verksamhet. För ändamålet avsätts 0,2 mnkr vardera, totalt 0,4 mnkr.

Vård- och omsorgsnämnden

51. (25) Vård och omsorgsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under vård- och omsorgsnämnden till netto 427,39 mnkr.
52. (26) Pengen för somatisk avdelning inom särskilt boende höjs med 50 kr dygn med tillägg av socialdemokraternas förslag om kompensation för höjda vårdbehov av demenspatienter på somatisk avdelning, totalt 3,9 mnkr att fördelas i dygnspeng.
53. (27) Peng fastställs för särskilt boende, demensdagvård, hemtjänst, bostadsgrupp LSS, servicebostad LSS samt daglig verksamhet inom omsorgen för funktionsnedsatta enligt bilaga 7, med justeringar i enlighet med socialdemokraternas förslag om förändrat hemtjänstsystem och höjningar som redovisas under vård- och omsorgsnämnden.
54. Brukaravgiften för trygghetslarm slopas, 1,1 mnkr.
55. Program för gratis broddar till alla över 65 år tas fram, 0,2 mnkr.
56. Äldreombudsman och "funkisombudsman" inrättas, 0,75 mnkr.
57. Höja kvaliteten i den palliativa vården, 0,84 mnkr.
58. Nya särskilda boenden byggs i Gustavsberg för att möta behovet av minst 160 platser till 2021.
59. Nytt gruppboende om 8-10 platser byggs i kollektivtrafiknära läge. Kullsvedsskolan byggs ut med korttidsplatser.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden

60. (28) Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens budget fastställs till netto 7,6 mnkr. I ramen ingår projektmedel för att utarbeta en lokal handlingsplan för giffri vardag.
61. Avsätta 1 mnkr för att fortsätta rådgivning för enskilda avlopp och hållbart byggande.

Tekniska nämnden

62. (29) Tekniska nämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under tekniska nämnden till netto 25,4 mnkr. I ramen ingår 0,1 mnkr för underhåll av lekplatser och 0,1 för "adoptionssystem" av ÄVS.
63. (30) Tekniska nämnden bemyndigas att genomföra reinvesteringar i kommunens lokaler inom en ram om 35 mnkr.
64. Upprustning av förskolor/skolor, upprustning av utemiljön vid förskolor/skolor samt avlämningsplatser och parkeringar vid dessa, investeringsmedel tillförs om 20 mnkr.
65. Äventyrslekpark vid Ösby träsk, äventyrsbana vid Vita Grindarna på Djurö, klätterlek vid Grisslinge samt ytterligare en lekpark. För ändamålet avsätts 10,7 mnkr i investeringsbudgeten.
66. Uppföra och/eller teckna avtal för fler infartsparkeringar samt utarbeta en plan för cykelparkeringar utmed kollektivtrafiknätet.
67. Investeringsmedel tillförs för laddstolpar/snabbladdstolpar, belysningsarmatur och ljussättningsprojekt (t ex Runda Huset, Kvarnberget och Farstavikens norra strand).

Näringslivsnämnden

68. (31) Näringslivsnämndens budget fastställs för år 2016 i enlighet med de uppgifter som redovisas under näringslivsnämnden till netto 38,3 mnkr.
69. Erbjud en sommarjobbsgaranti, 1,2 mnkr.
70. Stärka den kommunala vuxenutbildningen, 0,8 mnkr.
71. Införa bättre jobbmatchning för personer som uppbär försörjningsstöd, 3,0 mnkr inom ramen för den av kommundirektören föreslagna ramhöjningen.

Bilaga 3. Statliga satsningar i budgetpropositionen 2016

Utbildningsnämnden

- Lågstadielyftet 9 mnkr.
- Lärarlöner 7,5 mnkr.
- Högre personaltäthet och ökad kvalitet i fritidshem 1,8 mnkr.
- Fortbildningsinsats specialpedagogik.
- Matematiklyft och läslyft.
- Satsning på skolbibliotek.

Kultur- och fritidsnämnden

- Sänkta avgifter för kulturskolan.

Socialnämnden

- Höjd barndel i riksnormen för försörjningsstöd, 0,8 mnkr.

Vård- och omsorgsnämnden

- Höjd kvalitet inom äldreomsorgen, ökad trygghet för de äldre och förbättrade förutsättningar för en jämställd, likvärdig och jämlik äldreomsorg, ca 6 mnkr.

Näringslivsnämnden

- Kunskapslyft med fler utbildningsplatser på komvux/yrkesvux, yrkeshögskola och folkhögskola, motsvarande cirka 1,2 mnkr.